

Příloha 1

O pouzdru na nůž plném campy

Před dávnými a dávnými časy žila v jedné zapadlé visce matka se třemi dcerami. Nebyly bohaté, ale nebyly ani chudé. Jednoho dne k jejich dveřím přišel pes a svěřil jim pouzdro na nůž plné pražené mouky, které se v Tibetu říká campa. Řekl: „Uchovejte mi ji prosím, dokud se nevrátím z Lhasy.“

Uplynul rok, potom druhý a třetí, a pes se stále nevracel. A tak se matka s dcerami jednoho dne rozhodly, že campu snědí. Jedly a jedly a brzo jim došlo, že ať snědí campy sebevíc, ani trochu jí neubude. Byly z toho celé pryč a campu začaly rozdávat sousedům z blízka i z dáli. Za nějaký čas ale zjistily, že campy v pouzdře začíná přece jen pomalu ubývat. Netrvalo dlouho a pes se nečekaně vrátil a řekl: „Vraťte mi prosím campu, kterou jsem si u vás nechal.“ Matka s dcerami do pouzdra daly něco campy, ale ať jí tam sypaly, kolik chtěly, pouzdro se ne a ne naplnit. Nakonec jim nezbylo než pouzdro psovi vrátit. Tuze se přitom styděly.

Pes jim řekl: „Snědly jste mi campu, kterou jsem strádal celý život. Zůstalo jí jen trošku. Musíte mi dát náhradou něco jiného.“ Matka i dcery byly bezradné, a tak vyhrkly: „Dáme ti všechno, co si budeš přát.“ Pes odpověděl: „Chci za ženu nejstarší dceru.“ Bylo to pro všechny nemilé překvapení, ale nejstarší dceři nezbylo než souhlasit.

Když se pes a jeho nevěsta měli vydat na cestu do ženichova domu, matka dceři připravila maso s campou a psovi kosti a vylouhovaná ječná zrna, co zbyla po výrobě piva. Když došli na břeh řeky, zastavili se, aby si dopřáli odpočinku.

Pes si chtěl nevěstu vyzkoušet, a tak jí řekl: „Odpočiňme si. Ty si sněz maso s campou a mně dej kosti s vylouhovaným ječmenem.“ Jak poručil, tak udělala. Potom pes řekl: „Musíme přejít přes řeku. Ponesu já tebe, nebo ty mě?“ Nevěsta odpověděla: „Ty jsi pes a já jsem člověk. Takže bys měl nést ty mě.“ Psa její odpověď nepotěšila, a tak ji hned odvedl zpátky. Matce řekl: „Tohle děvče nechci. Chci prostřední dceru.“ A tak mu matka dala druhou dceru.

V doprovodu prostřední dcery se pes znovu vydal na cestu. Došli na břeh řeky a tam se zastavili, aby si odpočinuli. Druhá dcera snědla maso s campou a stejně jako starší dcera dala psovi kosti s ječmenem. Když měli přebrodit řeku, řekla nevěsta psovi: „Musíš mě přenést na druhý břeh.“ To psa opět zklamalo, a tak ji odvedl zpátky k matce a požádal o nejmladší dceru.

Pes s nejmladší dcerou zase došel na břeh řeky a tam se zastavili, aby si odpočinuli. Pes řekl: „Děvče, sněz maso s campou a mně dej kosti s vylouhovaným ječmenem.“

Nejmladší dcera ale odpověděla: „Přestože jsi pes, jsi můj manžel. Proto se nesluší, abych ti dala kosti s ječmenem. Všechno, co máme, si rozdělíme napůl.“ Rozdělili si tedy maso i campu a společně se najedli.

Potom pes řekl: „Teď musíme přejít přes řeku. Ponesu já tebe, nebo ty mě?“ Nevěsta odpověděla: „Jsi zvíře, a tak by tě mohl odnést proud. Bude proto lepší, když ponesu já tebe.“ Jak to dořekla, naložila si psa na záda a přešla na druhý břeh. Pes si pomyslel, že tohle děvče má dobré srdce, a tak s ní pokračoval v cestě, až došlo k velikému paláci.

Když nevěsta palác uviděla, nevěřila vlastním očím. Zeptala se: „Kdo tady asi bydlí? Můžeme tu přenocovat?“ Pes odpověděl: „Bud' bez obav. Bydlím tady já.“

A tak se v paláci usadili. Jednoho dne řekl pes dívce: „Všichni královi poddaní jsou zítra zvaní na slavnost. Nechceš jít taky?“ Jeho nevěsta odpověděla smutně: „Nemám na sebe žádné hezké šaty. Lidi si na mě budou ukazovat prstem.“ Na to pes odpověděl: „Se šaty si nedělej starosti. Máme tady všechno, co potřebuješ.“ A dal jí svazek klíčů. Ona klíči otevřela několik komnat a v nich spatřila spoustu překrásných šatů. Udělalo jí to velikou radost. Jedny šaty si vybrala a vydala se na slavnost.

Cestou spatřila, jak se na tržišti projíždí sličný mládenec na bílém koni. Všechny svou krásnou kouznil a lidé říkali: „To je ale hezký mladík!“ Úplně jim učaroval, a tak všichni na trhu stáli jako přikovaní, dívali se na něj a na královu oslavu nikdo nepřišel.

Když se dívka vrátila domů, pes se jí zeptal: „Jaká byla královská oslava?“ Odpověděla mu: „Žádná nebyla. Všichni ve městě se dívali na mladíka na bílém koni.“

Druhého dne si oblékla jiné šaty a šla zase na trh. Mládenec se tam projížděl na svém bílém koni stejně jako předchozího dne. Dívka si všimla, že jeho šaty se podobají těm, co na sobě měla včera ona. S podezřením šla rychle domů a rozhlédla se. Našla tam jen psí kůži, a po psovi jakoby se slehla zem. Kůži hodila do ohně a ta hned vzplanula.

V tom vstoupil do komnaty onen mladík a zeptal se jí: „Kde je moje kůže?“ To jí vyrazilo dech. Odpověděla: „Hodila jsem ji do ohně.“ Mládenec zazoufal: „Mou životní sílu ukradla zlá čarodějnice. Proto bez své kůže nepřežiju déle než sedm dní.“ Děvče si uvědomilo, že udělalo něco, co nemělo a rozplakalo se.

Dalšího dne se dívka rozhodla, že se vydá za čarodějnici a získá zpět manželovu životní sílu. Když odcházela, dal jí dřevavý měch na vodu z hověziny a řekl: „Jdi na západ, dokud nenajdeš kalné jezírko. Naber si z něj doušek vody, nech z úst stéct tři kapky, třikrát se pomodli a pokračuj v cestě.“

„To co cestou najdeš, rozděl na dva díly a zase pokračuj v cestě. V těch končinách nežijí žádní lidé, takže potkáš-li někoho, věz, že ve skutečnosti je to čarodějnice. Buď velmi opatrná, jinak by tě mohla zabít. Musíš jít neohroženě až do jejího příbytku. Až tam dojdeš, vyměň jí měch na vodu za ten, který jsi přinesla.“

„Čarodějnice má spoustu věcí ze zlata, stříbra, železa, bronzu a mnoha dalších kovů, ale žádnou z nich neber. Uvidíš také spoustu šatstva a šperků, ale ani těch si nevšímej. Mezi kameny různých barev však najdeš kámen, který je napůl bílý, napůl černý. Uvnitř je trojí klenot. To je kámen mé životní síly a právě ten musíš přinést.“

Dívka se naučila z paměti každé slovo a vydala se na cestu za kamenem. Za nějaký čas přišla k jezírku, které bylo samá špína. Nabrala z něj do úst vody, rychle vyplivla tři kapky, třikrát se pomodlila a pokračovala v cestě. Po chvíli uviděla dva koně, jak bojují o hromádku sena. A tak seno rozdělila rovným dílem na dvě kupky a pokračovala v cestě. O něco dál uviděla dva psy, jak se perou o kost. Kost rozlomila vejpůl, každému psovi dala jeden kus a zase pokračovala v cestě.

Příštího dne došla do vesnice a v té vesnici uviděla veliký stan. Vzpomněla si na manželova slova a řekla si, že ve stanu je určitě čarodějnice. Hrdlo se jí sevřelo, ale vešla dovnitř. Přivítala ji stařena a nabídla jí čaj. Zatímco ho dívka popíjela, vytáhla svůj měch na vodu a rychle ho vyměnila za vak, který měla ve stanu stařena.

Ta zanedlouho pravila: „Děvče, došla mi voda. Nezajdeš pro vodu?“ Mám za sebou dlouhou cestu,“ odpovědělo děvče, „a dnes už sotva stojím na nohou. Zajdu pro vodu zítra.“

Stařena šla tedy pro vodu sama. Zatímco byla pryč, dívka prohledala celý stan. Našla spoustu věcí ze zlata, stříbra, mědi, mnoho šperků a šatstva, ale nic z toho si nevzala.

Pak spatřila napůl černý a napůl bílý kámen, ve kterém byla ukryta manželova životní síla. Popadla ho a vzala nohy na ramena.

Stařena – byla to ve skutečnosti čarodějnice – šla pro vodu k jezírku. Do měchu znovu a znovu nabírala vodu, ale ať dělala, co dělala, nešel jí naplnit. Díry zacpala vlasy a zuby, které si vytrhla, a celá zlostná se vrátila domů. Když uviděla, že dívka utekla, začala jí pronásledovat.

Uháněla po jejích stopách, až ji nakonec dohonila. Už po ní natahovala ruce, když v tom kolem běželi psi, které předtím děvče usmířilo. Čarodějnice křikla na psy: „Chyťte tu holku!“ Psi si ale pomysleli: Když jsme děvče potkali minule, ukončila naši rvačku, rozdělila nám kost a každému dala jednu půlku. Byla k nám laskavá. Postavíme se tedy do cesty čarodějnici.

A tak dívku nechali jít a čarodějníci na hodnou chvíli zatarasili cestu. Když čarodějnice zase děvče už skoro dohonila, cválali kolem koně, které děvče potkalo předtím. Čarodějnice zvolala: „Koníci, zastavte tu holku!“ Koně si ale řekli: Když jsme děvče potkali minule, ukončila naši při a rozdělila nám seno rovným dílem. Byla k nám laskavá. Postavíme se tedy do cesty čarodějníci. A tak dívku nechali jít a na hodnou chvíli čarodějníci zatarasili cestu.

Když dívka dorazila ke kalnému jezírku, měla žízeň. Třikrát se pomodlila a napila se vody. Voda byla rázem chladivá a průzračně čistá. Za chvíli už tam byla i čarodějnice. Také ona měla žízeň a napila se vody z jezírka. Pro ni však byla voda jedovatá, a jen co ji polkla, na místě umřela.

Dívka se vrátila domů a kámen dala manželovi. Těžko vypovědět slovy, jakou měl radost. Láska naplnila jejich srdce a od té chvíle byli nerozlučně spojeni jako voda smíchaná s mlékem. A tak v míru a štěstí žili navěky.